

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ-ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Π.Μ.Σ. «ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ»

ΜΑΘΗΜΑ: «ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΑΙΣΘΗΜΑ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ»

ΕΣΚΝΑ, 15-05-24

*«Καλές πρακτικές από το εξωτερικό αναφορικά με την συνεργασία πανεπιστημίων
και φυλακών (στο πλαίσιο της εκπαίδευσης κρατουμένων)»*

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: ΔΡ. ΕΛΕΝΗ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μέλη Ομάδας: Γεωργία Καψάλη
Παρασκευή Κουκούλα
Χριστίνα- Άννα Μπούτση
Αμβροσία Μπάκο
Άννα Φιλίππου

Η συνεργασία πανεπιστημίων και φυλακών στο τομέα εκπαίδευσης κρατουμένων, εμπνέεται από ένα πλήθος δεσμευτικών και μη κανονιστικών κειμένων, που αναδεικνύουν την σημασία του δικαιώματος των κρατουμένων.

Ενδεικτικά αναφέρουμε :

- Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1948)
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (1950)
- Στοιχειώδεις Κανόνες Μεταχείρισης των Κρατουμένων (1955)
- Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα (1966)
- Κανόνες Nelson Mandela (2015)
- Νέος Σωφρονιστικός Κώδικας (Ν.4985/22)

Συνεργασίες πανεπιστημίων και σωφρονιστικών καταστημάτων

- Πρόγραμμα Ανταλλαγής Φοιτητών (Inside-Out)
- «Μαθαίνοντας Μαζί»
- Το Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Φυλακών του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης (NYU PEP)
- Georgetown University

Πρόγραμμα Ανταλλαγής Φοιτητών Inside-Out

The Inside-Out Center | About Inside-Out.

(2024).

Insideoutcenter.org

<https://www.insideoutcenter.org/about-inside-out.html#hashLink2>

- ❖ Το **1995** η **Λόρι Πόμπα**, καθηγήτρια στο Τμήμα Ποινικής Δικαιοσύνης στο Πανεπιστήμιο Temple, επισκέφτηκε το κρατικό **σωφρονιστικό ίδρυμα στο Ντάλας**, με μια ομάδα **15 προπτυχιακών φοιτητών** για μια ξενάγηση στις εγκαταστάσεις
- ❖ Στα πλαίσια της επίσκεψης οι φοιτητές ήρθαν σε επαφή με άντρες κρατουμένους, **θίγοντας θέματα με κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό, φυλετικό και φιλοσοφικό περιεχόμενο**
- ❖ Ο Πωλ, ένας από τους προπτυχιακούς φοιτητές, πρότεινε την επανάληψη της συνάντησης, όμως με την μορφή μαθήματος, διάρκειας τουλάχιστον 6 μηνών
- ❖ Έκτοτε το **1997** η Λόρι σε συνεργασία με το **Σύστημα Φυλακών της Φιλαδέλφειας** άρχισε να διδάσκει ένα μάθημα με τίτλο: «**Το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Φυλακών μέσα-έξω: Εξερεύνηση ζητημάτων εγκλήματος και δικαιοσύνης πίσω από τους τοίχους**». Η ιδέα του Πωλ έγινε πράξη και γεννήθηκε το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Φοιτητών (**Inside-Out Prison Exchange Program**)

Πρόγραμμα Ανταλλαγής Φοιτητών (Inside-Out)

- ❖ Ένα καινοτόμο πρόγραμμα διάρκειας **6 μηνών**, με παιδαγωγική προσέγγιση, το οποίο διευκολύνει την επαφή, τη συνεργασία και το διάλογο με άτομα που βρίσκονται εκτός και εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων, στα πλαίσια ενός σωφρονιστικού περιβάλλοντος

The Inside-Out Center | About Inside-Out. (2024). Insideout

Center.org.: [https://www.insideoutcenter.org/about-inside-](https://www.insideoutcenter.org/about-inside-out.html#hashLink2)

[out.html#hashLink2](https://www.insideoutcenter.org/about-inside-out.html#hashLink2)

- ❖ Διεθνές κίνημα που αποτελείται από περισσότερες από **200** συνεργασίες σωφρονιστικών και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, **1.400** εκπαιδευόμενους και εκπαιδευτές, και **60.000** φοιτητές σε όλο τον κόσμο που έχουν επωφεληθεί από αυτά

- ❖ Η κοινωνία μας ενισχύεται όταν η τριτοβάθμια εκπαίδευση δίνει ευκαιρίες και ταυτόχρονα, όταν επιτρέπει στους συμμετέχοντες να συναντούν ο ένας τον άλλον ως ίσοι, συχνά πέρα από βαθιά κοινωνικά εμπόδια

- ❖ Ένα πρόγραμμα με μετασχηματιστικές μαθησιακές εμπειρίες, με θέματα:
  - Την Αντιμετώπιση του Εγκλήματος
  - Τη Δικαιοσύνη και
  - Θέματα Κοινωνικού Ενδιαφέροντος

Πρόγραμμα «Μαθαίνοντας μαζί»

Natalie Gray & Jennifer Ward, "Transformative Learning through University and Prison Partnerships: Reflections from "Learning Together" Pedagogical Practice", Research Paper vol. 6, No 1, 2019, Journal of Prison Education & Reentry

- Από το 2015 εφαρμόστηκε από το Πανεπιστήμιο του Cambridge και το σωφρονιστικό κατάστημα Grendon το πρόγραμμα «Μαθαίνοντας μαζί», το οποίο διεξάγεται από το 2017 και από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου Middlesex και του σωφρονιστικού καταστήματος κράτησης Wandsworth.
- Σήμερα υπάρχει ένα ολόκληρο δίκτυο από 24 Πανεπιστήμια και 23 φυλακές που έχουν συνεργαστεί σε διαφορετικά προγράμματα «Μαθαίνοντας μαζί».
- Δημιουργείται ένα τμήμα ανάμεσα σε μαθητές μέσα από την φυλακή (ενήλικες κρατούμενοι με μικρή ποινή έκτισης) και στους φοιτητές του Πανεπιστημίου του Middlesex.
- Συζητιούνται και αναλύονται θέματα μέσα από τις διαλέξεις των καθηγητών του Πανεπιστημίου
- Διάρκεια: 10 εβδομάδες
- Βασικές αρχές του προγράμματος: ο αμοιβαίος σεβασμός, η εμπιστοσύνη και η ενεργή συμμετοχή όλων

Σκοπός του προγράμματος είναι να αναδείξει ότι το «πώς» διδάσκουμε είναι εξίσου σημαντικό με το «τι» διδάσκουμε ➡ **Μετασχηματισμός της σκέψης όλων των μαθητών**

Αξιολόγηση εμπειρίας: *Ήταν πολύ θετική η ευκαιρία να μοιραστούν μια εκπαιδευτική διαδικασία με ανθρώπους από διαφορετικές κουλτούρες και κυρίως ότι είχαν την ευκαιρία να δοκιμάσουν τις απόψεις τους συζητώντας τις με ένα κοινό που θα άκουγε δημιουργικά και θα προκαλούσε συζήτηση και κριτική στις απόψεις αυτές, μέσα από κανόνες διαλόγου.*

Δόθηκε το κίνητρο για συνέχιση σπουδών, ενασχόληση με την Εγκληματολογία και την πανεπιστημιακή εκπαίδευση

Το πρόγραμμα εκπαίδευσης των φυλακών του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης

- Είναι το **πρώτο πρόγραμμα κολεγίου στη φυλακή** και ιδρύθηκε την άνοιξη του **2015**
- Προσφέρει δωρεάν μαθήματα κολλεγίου σε έγκλειστους και πρώην έγκλειστους φοιτητές
- Λειτουργεί στο σωφρονιστικό κατάστημα Wallkill Correctional Facility
- Πτυχίο Associate of Arts (κλασσικές σπουδές)

The New York University program,
Prison education program, 2015

<https://prisoneducation.nyu.edu/>

- **Διδάσκονται:** μαθηματικά, περιβαλλοντική επιστήμη, δημιουργική γραφή, κοινωνιολογία, ιστορία, δημόσια υγεία, νομικές σπουδές, ΜΜΕ, Λογοτεχνία, τέχνη, και Αμερικανικές σπουδές.
- Το σωφρονιστικό κατάστημα περιλαμβάνει δύο μεγάλες αίθουσες σεμιναρίων, 21 υπολογιστές, βιβλιοθήκη και μια αίθουσα μελέτης πάνω από 300 βιβλία.
- Από την ίδρυση του έχουν αποκτηθεί **36 πτυχία**
- **50-60** φοιτητές εγγράφονται κάθε χρόνο, στο Wallkill
- Από το **2017**, πραγματοποιείται **τελετή αποφοίτησης**

The New York University program,
Prison education program, 2015

<https://prisoneducation.nyu.edu/>

- Χρηματοδοτείται από εξωτερικές χορηγίες και από ιδιωτικές δωρεές.
- Οι μαθητές λαμβάνουν υποτροφίες πλήρους διδασκαλίας, παρέχεται οικονομική βοήθεια (παροχή καρτών για το μετρό, πρακτική άσκηση επί πληρωμή), επαγγελματική και εκπαιδευτική
- Μπορούν να συμμετέχουν σε λέσχη βιβλίων, δημοσιογραφίας, επαγγελματικά και πρακτικά εργαστήρια

The New York University program,
Prison education program, 2015

<https://prisoneducation.nyu.edu/>

Τα προγράμματα εκπαίδευσης των φυλακών του Georgetown University

- Τα προγράμματα εκπαίδευσης προσφέρονται από το **Georgetown University College of Arts & Sciences** και απευθύνονται στους μαθητές των φυλακών στο DC και στο Maryland
- Τα προγράμματα εκπαίδευσης στις φυλακές από το Georgetown University (η Πρωτοβουλία Φυλακών και Δικαιοσύνης του πανεπιστημίου) ξεκίνησαν με σκοπό να προσφέρουν **προσιτές ευκαιρίες σε άτομα που θέλουν να σπουδάσουν**
- Η Πρωτοβουλία Φυλακών και Δικαιοσύνης προσφέρει ευκαιρίες **τριτοβάθμιας εκπαίδευσης** αλλά και **επανένταξης**.

Georgetown University, Prisons and Justice Initiative, Prison Education Programs,
<https://prisonsandjustice.georgetown.edu/programs/scholarsprogram/>

Το Πρόγραμμα Prison Scholars στη φυλακή DC

- Το πρόγραμμα έχει εξυπηρετήσει περισσότερους από **200 μαθητές** από την έναρξη του το **2018**.
- Το **Πρόγραμμα Prison Scholars** στη φυλακή DC αν και δεν απονέμει πτυχία, έχει προσφέρει μια εκτενή σειρά μαθημάτων τα οποία διδάσκονται από το **Georgetown University** καθώς γίνονται διάφορες διαλέξεις με διακεκριμένους προσκεκλημένους ομιλητές.
- Ορισμένα **μαθήματα** που διδάσκονται είναι τα ακόλουθα: η εισαγωγή στην φιλοσοφία, εισαγωγή στην ηθική, εισαγωγή στην βιολογία, εισαγωγή στην κοινωνιολογία, μέθοδοι κοινωνικής έρευνας, πολιτικές επιστήμες, ψυχολογία και ηθική, κοινωνική και πολιτική φιλοσοφία, μουσική, δημόσια συζήτηση, τεχνολογία και δικαιοσύνη κ.α.

Georgetown University, Prisons and Justice Initiative, Prison Education Programs,

<https://prisonsandjustice.georgetown.edu/programs/scholarsprogram/>

Πτυχίο Φιλελεύθερων Τεχνών στο Maryland

- Το πρόγραμμα **Bachelor of Liberal Arts** του **Georgetown University** στο Patuxent Institution στο Jessup Maryland προσφέρει πτυχίο Φιλελεύθερων Τεχνών στους έγκλειστους μαθητές στο Maryland
- Το πρόγραμμα **ξεκίνησε το 2022** και αναμένεται να εγγράψει **125 φοιτητές** εντός πέντε ετών
- Οι μαθητές στην αρχή παρακολουθούν τα βασικά μαθήματα (Φιλοσοφία, Θεολογία, Ιστορία, Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Γραφή, Μαθηματικά, Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες και ξένη γλώσσα) και έπειτα επιλέγουν μια διεπιστημονική ειδικότητα
- Οι μαθητές έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες ακαδημαϊκής και φοιτητικής υποστήριξης, συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και επανένταξης
- Μία από τις προϋποθέσεις για να γίνει κάποιος δεκτός είναι να έχει απολυτήριο λυκείου ή ισότιμο (GED)
- Λόγια πρώην υπότροφου: *«Η εκπαίδευση άλλαξε την τροχιά της ζωής μου... Μου έδωσε σκοπό ως άνθρωπο».*

Georgetown University, Prisons and Justice Initiative, Prison Education Programs,
<https://prisonsandjustice.georgetown.edu/programs/scholarsprogram/>

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η εκπαίδευση στα σωφρονιστικά καταστήματα έχει τα εξής θετικά αποτελέσματα:

- Δημιουργία ευκαιριών για τους κρατούμενους
- Επένδυση για το μέλλον
- Ενδυνάμωση και αυτοβελτίωση κρατουμένων
- Μετατροπή από κρατούμενους χωρίς επαγγελματικό προσανατολισμό, σε υποψήφιους επιστήμονες
- Ομαλή κοινωνική επανένταξη
- Μείωση των συνεπειών του ποινικού στιγματισμού
- Αυξημένες πιθανότητες επαγγελματικής αποκατάστασης
- Ωφέλεια για κοινωνικό σύνολο

ΦΡΑΣΕΙΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

«Ποτέ δεν είχα πράγματι δώσει μια ταυτότητα.
στον εαυτό μου. Νομίζω πως είμαι μαθητής»
(Μαθητής Wandsworth)

«Θέλω να βοηθήσω νέους ανθρώπους...
διδάσκοντας τους, από τις δικές μου εμπειρίες»

«Είμαι περήφανος για τον εαυτό μου
συμμετέχοντας σε αυτό»
(Μαθητής Wandsworth)

«Φαίνεται σαν μια πολύ ενδιαφέρουσα εξέλιξη! Το
να ξανασκεφτείς τις φιλοδοξίες σου μπορεί να είναι
ένα ισχυρό βήμα προς την ανακάλυψη νέων
κινήτρων και στόχων. Είναι ενθαρρυντικό να
αισθάνεσαι αυτή την ενέργεια και την κίνηση προς
τα εμπρός!»(Inside student, HMP Swaleside)

«Έχω περάσει πολλά, έτσι έχουμε όλοι
μοναδικές ιστορίες που μπορούν να ωφεληθούν
εσένα που περνάς μέσα από το εκπαιδευτικό
σου ταξίδι. Είναι επωφελές και για τις δύο
πλευρές»(Inside student, HMP Downview)